

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

תוכן עניינים

- א. מה לשמא שכן הותר מכללו בעבודת צבור.....2
- ב. מה צבי ואיל פטורים מן הבכורה אף פסולי המוקדשין פטורין מן הבכורה.....3
- ג. הפסח שבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבים ומצורעין וזבות ונדרות ויולדות.....4
- ד. אין מרגילין ביום טוב.....4
- ה. אין מרגילין בבכור ולא בפסולי המוקדשין.....5
- ו. היו לפניו שתי חטאות אחת תמימה ואחת בעלת מום תמימה תקרב בעלת מום תיפדה נשחטה בעלת מום אם עד שלא נזרק דמה של תמימה מותרת אם משנזרק דמה של תמימה אסורה.....6
- ז. כל פסולי המוקדשין נמכרין באיטליז ונשקלין בליטרא ... דכיון דאיכא רווחא להקדש שרי לה.....7
- ח. מפני שנראה כעובד עבודה בקדשים ... גזירה שמא יגדל מהן עדרים עדרים.....7
- ט. בכור שאחזו דם ... יקזו אף על פי שהוא עושה בו מום ... אף במקום שעושה בו מום ... אף נשחט על אותו המום.....8
- י. חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה ... לא יחדש בה דבר ... שמא יבא אליהו ויטהרנה.....9
- יא. הכל מודים במחמץ אחר מחמץ שהוא חייב.....10
- יב. במסרס אחר מסרס שהוא חייב.....11
- יג. במטיל מום בבעל מום ... ורבנן סברי תמים יהיה לרצון.....12
- יד. למעוטי פסולי המוקדשין לאחר פדיונן.....15
- טו. לגרמא הוא דאתי.....15

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

דף לג.

א. מה לטמא שכן הותר מכללו בעבודת צבור

כבר התבאר במסכת פסחים דף עט. שרבים¹ שהיו טמאי מת בפסח ראשון אם היו מיעוט הקהל, הרי אלו נדחין לפסח שני כשאר הטמאים. אבל אם היו רוב הקהל שרוצים להכנס לעזרה להקריב פסחיהם² טמאי מת, או שהיו כל הכהנים³ או כלי שרת⁴ טמאים טומאת מת, וי"א⁵ רוב, אינן נדחין, אלא יקריבו כולן הפסח בטומאה הטמאים עם טהורים, שנאמר "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם" יחידים נדחים ואין הצבור נדחה, ודבר זה בטומאת המת⁶ בלבד⁷.

¹ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ז הלכה א

² לקוטי הלכות יג. ושם בתורת הקדשים ז

³ דאם רוב הכהנים טמאים ומקצתן טהורין וכן כלי שרת דרובן טמאין ומקצתן טהורין דלא עבדי בטומאה, ודווקא ברוב ישראל גזרה תורה שהמיעוט נגרר אחר הרוב ולא ברוב כהנים או ברוב כלי שרת, וישחטו ויקריבו הטהורים או בכלי שרת הטהורים. אמנם אם לפי ראות עיני הכהנים לא יספיקו באלו המעטים בהכרח לעשות בטומאה, אך הסיפוק לא שייך אלא בהקטרה אבל השחיטה הא כשר בזה. ערוך השולחן העתיד הלכות קרבן פסח סימן קצא סעיף י

⁴ ועיין שפת אמת לכאורה הי' נראה דדוקא אם היו כל הכהנים טמאים אין נדחין. אכן בה' ביאת מקדש (פ"ד ה' י"ד) כ' הרמב"ם דאם היו רוב הכהנים הנכנסים בירושלים טמאים עושים בטומאה. והכ"מ שם לא הביא מקום מקורו. וגם הסברא תמוה דכיון דיכולין לעשות הקרבן ציבור במיעוט הכהנים הטהורים למה יעשו בטומאה וצ"ע. ועיין אור שמח הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה יד דברי רבינו מסתברים, דלא דמי לפסח, דתנן ב' (פסחים ע"ט ע"א) או שהיו הכהנים טמאים, ולא תני רובן, משום דכאן גבי קרבן ציבור שהכהנים עצמן מתכפרין בהן הוי כמו נטמאו רוב קהל בפסח, דכולן עושין בטומאה, דכולן שייכים להקרבתו להקריב. לקוטי הלכות יג. בזבח תודה ד"ה הרי

⁶ דבחשבון רוב טמאים להקרבה אינו אלא בטומאת מת כדכתיב טמא לנפש, אבל טמאי שרץ אף שקלים ממת ואין הטומאה מנופן מ"מ גזרה תורה שאינם בכלל זה. אבל לאכילה אוכלים. ערוך השולחן העתיד שם סימן קצא סעיף יא

⁷ ועיין בלח"מ שהקשה אמאי לא כלל רבינו גם טומאת שרץ וכדומה, שבין שאינה יוצאה מגופו הרי הוא קרב בטומאה כשם שנאכל בטומאה כמבואר ברמב"ם פ"ז ה"ח מק"פ ובצל"ח ושעה"מ הקשו מהא דלהלן דכלי שרת שננטמו בשרץ קרב בטומאה ומ"ש ובאבהא"ז תמה דלהלן דף פ מבואר במחצה על מחצה שהיה הו"א לטמא בשרץ ומאי מהני אי אינו קרב בטומאה. ועיין בהר המוריה הלכות קרבן פסח פרק ו הלכה ב שכתב "ולכאורה הייתי אומר דדוקא הא דביחיד נדחה לפסח שני אבל טמא שרץ שאין נדחה לפסח שני רק מחוייב לעשות בפסח ראשון ומחוייב לטבול עצמו קודם א"כ בכח"ג גם הצבור אינם עושים בטומאה רק מחוייבים לטבול ולעשות בטהרה ואצלם אין טומאה נדחית" ועיי"ש שכתב בדרכים אחרות. ועיין מרכבת המשנה (חעלמא) שכתב "כיון דטומאה לא הותרה בצבור אלא דחוייה מוטב לכתחלה שיטבלו ויאכלו בטומאת בשר ואל יאכלו בטומאת הגוף. ואפשר נמי דמשום שמא יפשע אין שוחטין עליהן עד שיטבלו ואסורין לאכול הבשר והא דכתב רבנו פסח הבא בטומאה נאכל לטמא מת או לטמא שרץ היינו בנטמא בשרץ בלילה או טמא מת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

כיצד קרבן ציבור דוחה את הטומאה⁸, הגיע זמנו של אותו קרבן והיו רוב הקהל⁹ שמקריבין אותו טמאין למת, או שהיו הקהל טהורים והיו הכהנים המקריבין או רוב הכהנים הנכנסים לירושלים טמאים למת, או שהיו אלו ואלו טהורין והיו כלי השרת טמאים למת, הרי זה יעשה בטומאה ויתעסקו בו הטמאים והטהורים כאחד ויכנסו כולן לעזרה, אבל הטמאים בטומאה אחרת כגון זבין וזבות ונדרות ויולדות וטמאי שרץ ונבלה וכיוצא בהן, לא יתעסקו ולא יכנסו לעזרה ואף על פי שנעשה בטומאה, ואם עברו ועשו או נכנסו לעזרה חייבין כרת על הביאה ומיתה על העבודה, שלא נדחת אלא טומאת המת בלבד.

ב. מה צבי ואיל פטורים מן הבכורה אף פסולי המוקדשין

פטורין מן הבכורה

כבר התבאר במסכת חולין דף קל. ולעיל דף יד: וטו. שכל הקדשים שהקדישם למזבח¹⁰, שקדם¹¹ מום עובר להקדשן¹² או שהקדישן תמימים ואח"כ נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה, ומן המתנות שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר מפני שהן אסורין בגיזה ועבודה, ונשאר עליהן קדושה

בששי דלא אפשר בטבילה וחשיב כדעבד משו"ה אוכלין לכתחלה. ולפ"ז סובר דאין שוחטין וזורקין אטמא שרץ מדרבנן משום נזרה שיפשע ולא יטבול.

⁸ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה יב

⁹ הגבורת ארי ביומא דף ו: ד"ה טומאת מת תמה על זה דמה ענין קהל בשאר קרבן צבור חוץ מפסח להקריב הקרבן שנתיר להם כניסת עזרה שהוא בכרת, ומהאי טעמא יש לדון בנטמאו כלי שרת במת ויש טהורים שלא יכנסו הטמאים, ובנטמאו הכלי שרת בשרץ בודאי הדבר ברור שאין כהן טמא מת מקריבו היכי דאיכא טהורים. ועיין באבה"ז שתי' שכיון כתב הרמב"ם בפ"ו מהל' כלי המקדש הל' א', א"א שיהי' קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו וקרבנות הצבור הן קרבן של כל ישראל וכו' לפיכך תיקנו נביאים הראשונים מעמדות וכו' ויהיו שלוחי כל ישראל לעמוד על הקרבנות, ומבואר מזה דקרבנות הצבור הוא כמו שכל אחד ואחד מישראל מקריבים, ולכן שולחים שלוחם על מעמדות ולפיכך אם רוב הצבור טמאי מת כיון דקרבן צבור הוי כמו קרבן של כל אחד ואחד מישראל, "ז רוב הצבור לא יהי' להם הקרבן צבור ויהיו נדחים מהקרבן צבור, ובזה ילפינן מקרא דבמועדו דאין צבור נדחים בטומאת מת, ולכן נדחת הטומאה בשביל רוב הצבור ויכולין לבא לעזרה שיהיו ראויים להקריב עליהם הקרבן צבור. וכעין זה כתב באור שמח

¹⁰ אבל קדשי בדה"ב אף שאסורין ג"כ בגיזה ועבודה מדרבנן כמש"כ רבנו פ"א ממעילה הי"ב מיהו אחר פדיונן יוצאין לגמרי לחולין דלא עדיפי מקדם מומן להקדשן ואם שחטן אח"כ חייבין במתנות.

¹¹ רמב"ם הלכות בכורות פרק א הלכה ה ופרק ה הלכה ח, והלכות ביכורים פרק ט הלכה ב

¹² דמום עובר כמאן דליתא דמי וחלה עליהו קדושה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

וכתיב (דברים יב פסוק טו) כִּצְבִי וְכָאֵל תֹּאכְלֵנוּ וְיִלְפִי מִה צְבִי וְאֵל פִּטּוּרִין מִמִּתְנֹת אֶף פִּסּוּלֵי הַמּוֹקֵדִין פִּטּוּרִין.

ג. הפסח שבא בטומאה לא יאכלו ממנו זבים ומצורעין וזבות ונדות ויולדות

כבר נתבאר במסכת פסחים דף עט. ודף צה: שקרבן ציבור או קרבן פסח שהיו רוב הקהל שמקריבין אותו טמאין למת, ה"ז יעשה בטומאה ויתעסקו בו הטמאים והטהורים כאחד ויכנסו כולן לעזרה, אבל הטמאים בטומאה אחרת כגון זבין וזבות ונדות ויולדות וטמאי שרץ ונבלה וכיוצא בהן, לא יתעסקו ולא יכנסו לעזרה ואף על פי שנעשה בטומאה.

ואם¹³ עברו ועשו או נכנסו לעזרה חייבין כרת על הביאה ומיתה על העבודה, שלא נדחית אלא טומאת המת בלבד.

והפסח¹⁴ שהקריבוהו בטומאה שהרי זה נאכל בטומאה, אינו נאכל לכל טמא אלא לטמאי מת שנדחית להם הטומאה הזאת ולכיוצא בהן מטמאי מגע טומאות¹⁵, אבל הטמאים שהטומאה יוצאה עליהן מגופן, כגון זבים וזבות נדות ויולדות ומצורעים לא יאכלו ממנו ואם אכלו פטורין, מפי השמועה למדו שהנאכל לטהורין חייבין עליו משום טומאה, והנאכל לטמאין אין חייבין עליו משום טומאה, אפילו אכלו טמאי המת מהאימורים שלו פטורין.

ד. אין מרגילין ביום טוב

¹³ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ד הלכה יב

¹⁴ רמב"ם הלכות קרבן פסח פרק ז הלכה ח

¹⁵ וזה קאי כשנמארו אחר עשיית הפסח דבכה"ג אוכלים כיון שהפסח נעשה בצבור בטומאה בין לטמאים בין לטהורים, אבל טמא שרץ וכיוצא בשעת עשיית הפסח אינו עושה הפסח בטומאה. אבן האזל הלכות ביאת המקדש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

השוחט¹⁶ בהמה ביום טוב מותר לאחר שחיטה להפשיט את עורה וכן השוחט עוף מותר לאחר השחיטה למרוט הנוצות שמכיון שכבר הותרו בשחיטה לאכול וא"א לאוכלה בלי מריטת הנוצות בעוף או הפשטת העור בבהמה מותר כמו שמותר לצלותה ולבשלה.

אין מרגילין¹⁷ ביום טוב, וכיצד נקרא מרגילין, כשמפשיטין הבהמה מוציאין כל הבשר מרגליה כדי שיוציא כל העור שלם ולא יקרע, כדי לעשות ממנה נוד או מפוח וכיוצא בו, לפיכך אסור להפשיט להוציא כל הבשר מרגל אחד כדי שיוציא כל העור שלם ולא יקרע שהוא טירחא יתירא, אבל אם¹⁸ מפשיט העור דרך שתי הרגלים שחותך מרגל א' עד השני בין שני רגלים האחרונים ועי"ז מפשיט העור שלם מותר שאינו כ"כ טירחא. ויש מחמירין¹⁹ בכל גווני שלא להפשיט העור שלם ואפי' אין מפשיט כלל דרך הרגלים רק דרך הפה עד זנבו אסור שהוא ג"כ טירחא יתירא שלא לצורך יום טוב.

ה. אין מרגילין בבכור ולא בפסולי המוקדשין

ו"א²⁰ שהמפשיט בכור בעל מום הרי זה מותר להפשיטו באי זה דרך שירצה, אם רצה להרגיל מרגיל, וכן שאר פסולי המוקדשין אם רצה להפשיט מן הרגל מפשיט. וי"א²¹ שאין מרגילין בבכור אפילו בעל מום דהיינו להפשיט עורו שלם דרך מרגלותיו, שכן דרך כשרוצין לעשות מפוח מן העור מפשיטין העור שלם לעשות המפוח, ואם היו עושין כן בעור הבכור היה בזיון גדול לקדשים, מפני שדרכן למכור העור לצורך מפוח בעוד שהיא עדיין עליו כדי שידע שיפשיטנה שלימה ונראה כעובד עבודה בקדשים²², אי נמי גזירה שמא יגדל עדרים, פירוש אי שרית ליה אתי לשהויי מלפשוט עד שימצא

¹⁶ מ"ב ס' תצח ס"ק סו

¹⁷ שו"ע ונו"כ או"ח תצט א ומ"ב א

¹⁸ בית יוסף לדעת הרמב"ם, וכן הפרי חדש נוטה לדעת זה.

¹⁹ ב"ח ובסתומת לשון הטור, וכתב דאף אם אינו מפשיט כלל דרך הרגלים רק דרך הפה עד זנבו נדלאו בכלל מרגיל הוא] גם כן אסור, דעל כל פנים הוא טירחא יתירא.

²⁰ רמב"ם הלכות בכורות פרק א הלכה יט

²¹ שו"ע ונו"כ יו"ד שז א

²² לבוש ומ"ז שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בכורות

בני אדם המבקשים עורות שלימים ובין כך יגדל עדרים מפסולי המוקדשים ואתו בהו לידי תקלה לגיזה ולעבודה.

ו. היו לפניו שתי חטאות אחת תמימה ואחת בעלת מום תמימה תקרב בעלת מום תיפדה נשחטה בעלת מום אם עד שלא נזרק דמה של תמימה מותרת אם משנזרק דמה של תמימה אסורה

המפריש חטאתו²³ ואברה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיים עומדות, משך אחת משתיהן ונתכפר בה האחרת תמות.

בא להמלך אומריין לו שיתכפר בזו שהפריש בראשונה והשניה תרעה עד שיפול בה מום ויפלו דמיה לנדבה.

היתה אחת מהן תמימה ואחת בעלת מום, תמימה תקרב ובעלת מום תפדה.

נשחטה בעלת מום קודם שיזרק דם התמימה מותרת²⁴, אחר שנזרק דמה הרי זו אסורה בהנאה²⁵. וי"א שאם נעשית בעלת מום קודם הפרשה של התמימה אין עליה קדושה כל כך, ומותרת. ואם חילל הבעלת מום על התמימה שכל קדושת הבע"מ נכנס בתמימה. מותרת.

וכל זה כשהיא ביד הבעלים אך אם מכרה לאחר מותרת²⁶.

²³ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה ג

²⁴ כן תיקנו בכס"מ ובלח"מ בגירסת דברי רבינו, וכ"כ בהר המוריה ומעשה רקח

²⁵ עם כל זה צ"ע דהא במתניתין דתמורה דף כ"ב ע"ב ס"ל לרבנן דאפי' נשחטה אחר שנזרק דם התמימה מותרת. וכבר הקשו כן התוס' דף כ"ד ע"א ד"ה ר' אלעזר ב"ר שמעון ותירצו דמתניתין מיירי בנעשית בעלת מום קודם הפרשה של התמימה ואין עליה קדושה כל כך. ובבכורות דף ל"ג ע"א ד"ה דתניא, תירצו דמתניתין מיירי שחילל הבעלת מום על התמימה שכל קדושת הבע"מ נכנס בתמימה. אבל רבינו ז"ל בכאן לא הזכיר כלל מדינא דמתניתין, והביא רק הברייתא, והדבר צ"ע. שהם וישפה

²⁶ מדברי רבינו ז"ל בפ"י המשנה נראה דס"ל דכל זמן שהיא ביד הבעלים תמות, אבל אם מכרה לאחר מותרת, וכן פ"י הרע"ב בתמורה סוף פ"ד. שהם וישפ

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

היו שתיהן בעלי מומין ימכרו שתיהן ויביא מדמיהם חטאת והשאר יפול לנדבה.

דף לג:

א. כל פסולי המוקדשין נמכרין באיטליז ונשקלין בליטרא ... דכיון דאיכא רווחא להקדש שרי לה

כבר התבאר לעיל דף לא. ובמסכת זבחים דף עה: וחולין קלג. שכל פסולי המוקדשין²⁷ כשיפדו מותר לשוחטן בשוק של טבחים ולמוכרן שם ולשקול בשרם בליטרא כשאר החולין חוץ מן הבכור ומן המעשר.

והטעם מפני שמכירתם בשוק מוסיף בדמיהן, שאר הקדשים שדמיהן חוזרין להקדש שהרי מביא בדמיהם בהמה אחרת מוכרין אותן בשוק כחולין.

אבל הבכור והמעשר שאין דמיהם להקדש אלא נאכלין במומן אין שוחטין אותם בשוק של טבחים, ואין מוכרין אותם שם, אפילו התפס בכור לבדק הבית אינו נשקל בליטרא ולא ימכר בשוק שאינו יכול להתפס אלא דבר הקנוי לו קנין גמור.

ב. מפני שנראה כעובד עבודה בקדשים ... גזירה שמא יגדל מהן עדרים עדרים

כבר התבאר שי"א²⁸ שאין מרגילין בבכור אפילו בעל מום דהיינו להפשיט עורו שלם דרך מרגלותיו, שכן דרך כשרוצין לעשות מפוח מן העור מפשיטין העור שלם לעשות המפוח, ואם היו עושין כן בעור הבכור היה בזיון גדול לקדשים, מפני שדרכן למכור העור לצורך מפוח בעוד שהיא עדיין עליו כדי שידע שיפשיטנה שלימה ונראה כעובד עבודה בקדשים²⁹, אי נמי גזירה

²⁷ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יב

²⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד שז א

²⁹ לבוש ומ"ז שם א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

שמה יגדל עדרים, פירוש אי שרית ליה אתי לשהויי מלפשוט עד שימצא בני אדם המבקשים עורות שלימים ובין כך יגדל עדרים מפסולי המוקדשים ואתו בהו לידי תקלה לגיזה ולעבודה.

ט. בכור שאחזו דם ... יקיז אף על פי שהוא עושה בו מום ... אף במקום שעושה בו מום ... אף נשחט על אותו המום

על אף שאסור³⁰ לחבול בבכור אך אם יש צורך לרפואתו של הבעל חי שלא ימות, להקיז לו דם, מותר.

ואפילו שהוא סמוך למקום³¹ שיכול לבא לידי עשיית מום, כגון שהוא סמוך לראש אוזנו או לחוטם או לניב שפתיו שאין עתיד להתרפאות בו יכול להקיז לו ובלבד שלא יתכוין לעשות בו מום דקי"ל דבר שאין מתכוין מותר, ואם נעשה בו מום על ידי הקזה לא קנסוהו רבנן ונשחט עליו כיון דבהיתר הקיז לו הדם.

וכן לענין שבת³² אע"ג שאין עושין לצורך רפואתה של בהמה כל מלאכה, אפילו אם יש בה רק משום איסור דרבנן³³. אולם איסור שאינו נובע ממלאכת שבת, בין איסור תורה בין איסור דרבנן, אלא שחכמינו ז"ל אסרו לעשותו בגזירה לצורך רפואתו של

³⁰ רמב"ם הלכות בכורות פרק ב הלכה יג, שו"ע ונו"כ שיג' ו
³¹ במ"ז ח כתב זהו כר' שמעון אבל הרא"ש והתוס' פסקו כרבנן דסבירא להו באם הוא שהקזה מצילתה מן המיתה ממילא אף קודם ההקזה חשיבה כבעלת מום והיינו מום עובר כיון שיש לה רפואה ומ"מ מהני האי מום עובר שיכול להקיזה ולהטיל עליה אפי' מום קבוע אפי' מדרבנן משום פסידא ולאחר המום שנעשה ע"י ההקזה אף על פי שהוא קבוע אין שוחטין עליו גזירה שמה לפעמים תוכל להתרפאות בהקזה במקום שאין עושה מום אלא צריך כאן מום קבוע אחר כדי לשחוט עליו ור"ש לא ס"ל גזירה זאת. ועיין דעת תורה שהביא מבית לחם יהודא שאין להחמיר כלל בדעה זו (שפסקו כרבנן בבכור) בזה"ע ע"ש נשכ' ובפרט שכל אחרונים פסקו שהלכה כר"ש. וכן עיין בביאור הגר"א שם דהרמב"ם וסובר דפלוגתא דמתני' וברייתא חדא היא דמ"ש בברייתא וחכ"א אף כו' ובלבד שיזהר שלא יעשה מום ור"ש מתיר אפי' יעשה אם אינו מתכוין והוסיף בברייתא שאם עשה שנשחט על כו' ואף על גב דחכמים ור"ש ס"ל דלהטיל מום בבעל מום שרי מ"מ מדרבנן אסור ומיהו כיון דמדאורייתא שרי מותר אף במקום כו' והלכה בשניהן כר"ש כמ"ש בגמ'. ושיטה אחרת לתוס' שם ד"ה אילימא כו' דבתרתי פליגי כו' וכ"כ הרא"ש והטור אלא שתמה למה פסק כר"ש ומפרש דשמואל פסק כרבנן ודבריו דחוקים ותמוהים וכי לא משבח בגמ' דאיפסק כיחידא הלא כל הש"ס מלא מזה אדרבה כי פסק כחכמים מתמהי פשיטא.

³² דהעיקר הוא בדעת המרדכי והשו"ע ואין לחלק בין איסור שבת לשאר איסורים דמה לי איסור סקילה ומה לי איסור לאו. בה"ל שלב סעי' ד אי"ש שהאריך בגדר אדם בהול על ממונו.
³³ מ"ב שלב ס"ק ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

האדם, מותר לעשותו לצורך רפואתם של בעלי חיים. ולכן מותר ליתן לבהמה בשבת או לבכור ביום חול תרופות, להזריק לה זריקה תוך שרירית, לטלטל מוקצה בשבילה, או לשים משחה על פצעה, אך יזהר שלא למרוח את המשחה, ויזהר בכל זה שלא לטלטל את הבהמה³⁴.

ויש להיוועץ במורה הוראה, מה מותר ומה אסור לעשות בשביל הבהמה.

מותר לומר לנכרי לעשות אפילו איסורי תורה, כשיש חשש סכנה לבהמה, וגם כאשר היא חולה ואין סכנה לחייה, ואפילו כשיש לה רק צער, התירו לעשות למענה על ידי נכרי, ומשום צער בעלי חיים³⁵.

י. חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה ... לא יחדש בה דבר ... שמא יבא אליה ויטהרנה

כבר התבאר במסכת פסחים דף טו. שחבית³⁶ של תרומה שנולד לה ספק טומאה ה"ז לא יחדש בה דבר, לא יזינה ממקומה ולא יגלנה אלא יניחנה עד שתטמא ודאי ותשרף אם היה בה אוכלין. ואם היה בה משקין יקברו³⁷. ואין חוששין שמא תאכל.

ואם ראוי להסיקה תחת תבשילו או להדליק בו כגון שמן, מותר אחר שתטמא טומאה ודאית.

ולפיכך לא יניחנה במקום שיכולה להטמאות או להפסד כגון אם היתה מכוסה לא יגלנה, ואם היתה מונחת במקום מוצנע, לא יניחנה במקום תורפה ומגולה שיכולה לבא לידי הפסד וטומאה, שמא יבא אליה ויטהרנה ואסור לגרום טומאה והפסד לטהורה.

אבל אינו מחויב ג"כ בשמירתה כיון שאין ראוייה עתה לאכילה, ולכן אם היתה מונחת במקום התורפה אינו חייב להניחה במקום המוצנע, ואם היתה

³⁴ ש"כ כז נו – נז

³⁵ בה"ל שם

³⁶ רמב"ם הלכות תרומות פרק יב הלכה ג

³⁷ כמשי"כ רבנו בסמוך הי"ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

מגולה אינו חייב לכסותה³⁸. וי"א³⁹ שמותר להניחה במקום התורפה ומגולה שאין חייב כלל בשמירתה. וי"א⁴⁰ שלא התירו אלא להניחה במקום מגולה שהיא גרמא רחוקה שהוא חשש רחוק שיטמא, אבל גרמא קרובה לטומאה אסור.

יא. הכל מודים במחמץ אחר מחמץ שהוא חייב

כבר התבאר במסכת מנחות דף נה: נו. שכל המנחות⁴¹ הקריבות לגבי המזבח⁴², וכן שירי המנחות שאוכלין הכהנים, אסור להחמיץ ואין אוכלין אותן חמץ שנאמר (ויקרא ו פסוק י) לא תאפה חמץ חלקם וגו' אפילו חלקם לא יחמיצו ואם החמיץ בזית⁴³ משיריה לוקה⁴⁴.

וגם המחמץ⁴⁵ אחר המחמץ חייב, ודוקא אם הוסיף בחימוצה. אבל אם לא הוסיף בחימוצה, כגון שהניח אחד שאור והחמיצה ובא אחר והניח שאור אין השני חייב⁴⁶, אבל אם עדיין לא החמיצה ובא אחר ונתן בה שאור, או

³⁸ דכיון דאיסור גרימת טומאה והפסד לתרומה אינו אלא מדרבנן לא חייבו זה כשאינו עושה מעשה בידים בספק תרומה טמאה, שבלא"ה אינה ראויה לאכילה עתה, וגם להאכילה לבהמה או להסיקה תחת תבשילו א"א כיון שהיא ספק טהורה ספק טמאה

³⁹ כן משמע בריטב"א נדה ו: ומאירי שם דקי"ל בר' יהושע.

⁴⁰ מאירי שם ז.

⁴¹ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יב הלכה יד

⁴² לאפוקי שתי הלחם אף על פי שהן נקראות מנחה כדלעיל הלכה ג' מ"מ באות חמץ שאינם קריבות לגבי מזבח וכן לחמי תודה באות חמץ כי אינם קריבות לגבי מזבח (ובאמת אינם נקראים מנחה כדאיתא שם מ"ד ב' ועיין רפ"ה דמנחות תוס' ד"ה כל המנחות וכו'). הר המוריה שם.

⁴³ ומצטרף לשיעור אפילו ביותר מכדי אכילת פרס, דשיעור אכילת פרס הוא רק באכילה ולא באיסור אחר. וחצי שיעור בודאי אסור מן התורה, דחזי לאיצטרופי כמו בכלל האיסורים ואפילו יותר מכדי אכילת פרס, וכגון שהחמיץ בזית מן המנחה, ורק בפחות פטור (מנחת חינוך שם אות ג)

⁴⁴ מלאו זה ומלאו דלא תעשה חמץ (ויקרא ב', י"א) כי שני הלואים הם לתשלום הדינים דאסור להחמיץ והן נחשבים ללאו אחד (מנחת חינוך מצוה קלה אות א)

⁴⁵ רמב"ם שם

⁴⁶ כיון דנתחמצה פעם אחת לא שייך כלל עוד חמץ, דלא תוסיף תת כחה החימוץ השני כיון שהוא בלא זה חמץ. ואם אחד לקח בזית מן המנחה והחמיץ ובא אחר ולקח עוד בזית מן המנחה והחמיץ, וכן כמה אנשים כל אחד בזית אחד, בודאי חייבים כולם, וגם כן בכלל מחמץ אחר מחמץ מנחת חינוך שם אות ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

שהוא עצמו נתן בה שוב שאור חייב על כל נתינה ונתינה⁴⁷, וכן אם ע"י נתינת השאור ע"י השני נעשתה המנחה עצמה ממש כמו שאור חייב⁴⁸.

וכן אם עשו שניהם⁴⁹ מעשה אחד, כגון שהראשון ערך והשני הוסיף בעריכתו, או הראשון לש והשני הוסיף בלישתו, ואפילו אם הראשון נתן מים בקמח ושהה שיעור מיל, והשני גמר הלישה, או שהראשון אפה עד שנקרמו פניה, והשני גמר האפייה אפשר שחייב.

יב. במסרס אחר מסרס שהוא חייב

עוד התבאר שם ובמסכת שבת דף קיא: שאסור להפסיד אברי הזרע⁵⁰, בין באדם בין בבהמה חיה ועוף ודגים⁵¹, אחד טמאים ואחד טהורים בין בארץ ישראל בין בחוצה לארץ ואע"פ שנאמר (ויקרא כב פסוק כד) וּמָעוֹד וְכִתּוֹת וְנָתַתִּי וְכָרוֹת וְגו' וּבְאֲרָצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ מִפִּי הַשְׁמוּעָה לְמַדּוֹ שְׁדַבֵּר זֶה נוֹהֵג בְּכָל מְקוֹם וְעֵינֵי הַכְּתוּב לֹא יַעֲשֶׂה זֹאת בְּיִשְׂרָאֵל בֵּין בְּגוֹפֵן בֵּין בְּגוֹף אֲחֵרִים וְכָל הַמִּסְרָס לֹקֵחַ מִן הַתּוֹרָה בְּכָל מְקוֹם. מַלְבָּד הַמִּסְרָס מְזַיקֵין שְׁמִצּוֹה לְהוֹרֵג⁵².

ואף נשים אסור להם לסרס אחרים⁵³.

ואפילו מסרס⁵⁴ אחר מסרס לוקה כיצד, הרי שבא אחד וכרת הגיד, ובא אחר וכרת את הביצים או נתקן, ובא אחר וכרת חוטי ביצים, או שבא אחד

⁴⁷ ערוך השולחן העתיד שם סעי' י ועיי"ש שכתב שלדעת הרמב"ם אינו חייב אם החמיצה ובא אחר ונתן שאור כיון שאחרי שהחמיצה בלא"ה פסולה היא ואין שייך לחייבו על מנחה פסולה אמנם במנחת חינוך שם אות ו כתב "ודוקא מחמץ אחר מחמץ דהפסול הוא משום חמץ גזירת הכתוב דחייב במחמץ אחר מחמץ, אבל אם נפסלה מחמת דבר אחר אינו חייב על חימוצה"

⁴⁸ ליקומי הלכות מנחות נו ע"א (כב ע"ב בדפו"י) וזב תודה ד"ה במחמץ

⁴⁹ תורת הקדשים שם דף כב: אות ח

⁵⁰ רמב"ם איסורי ביאה פט"ז ה"י שו"ע אבהע"ז סי' ה סעי' יא ועייין בערוה"ש ס"ק כט שכתב שיש להסתפק אם מותר לעשות גרמא לסירוס דכיון דבסירוס כתיב לא תעשו וכל מקום שנאמר לא תעשו עשייה הוא דאסור הא גרמא שרי או אפשר כמו שאסרו בשבת גרמא מפני שאדם בהול על ממונו ויבוא לעשות, כמו כן בסירוס.

⁵¹ כ"כ בשאלת יעב"ץ סי' קיא דאף דגים בכלל ועייין מנחת חינוך רצא אות א שכתב שכן משמע מלשון החינוך

⁵² ערוה"ש שם סעי' כב

⁵³ נתיבות לשבת ס"ק ז דאע"ג דגבי מקיף נשים אינם מצוות שלא להקיף אנשים דוקא התם דוקנך ולא זקן

אשתך משא"כ הכא וכ"כ בחת"ס חו"מ סי' קפה

⁵⁴ שו"ע ונו"כ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

ומעך את הנגיד, ובא אחר ונתקן, ובא אחר וכתו, כלם לוקים ואע"פ שלא סירס אחרון אלא מסורס, בין באדם בין בבהמה, חיה ועוף.

י"א⁵⁵ שאף המסרס את המסורס בידי שמים חייב וי"א⁵⁶ שאין חייב אלא המסרס את המסורס בידי אדם אבל המסורס בידי שמים אינו חייב

מותר לנתח כדי לתקן סתימה בשביל הזרע למרות שבתהליך הניתוח יש צורך לחתוך את שביל הזרע כדי לחזור ולחברו כיון שאינו מעשה סירוס אל מעשה ריפוי. ואפילו לנתח בכדי לתקן את מי שסירס עצמו חתה חוזר בתשובה ורוצה להוליד מותר כיון שאינו אלא ריפוי. אך מ"מ לענין להתירו לבא בקהל תלוי בסוג הניתוח האם יש אחוזים גבוהים של הצלחה⁵⁷.

יג. במטיל מום בבעל מום ... ורבנן סברי תמים יהיה לרצון

⁵⁵ היעב"ץ באיגרת הביקורת דך ה מובא באוצר הפוסקים שם סעי' סד
⁵⁶ תעלומות לב ח"ב סי' ד דף יג ע"ב מובא באוצר הפוסקים שם וכן עיין בחת"ס אבהע"ז סי' יז ועיין במנחת
חינוך מצוה רצא אות ד שהביא מהגמ' שבת קיא ע"א דבזקן לא שייך סירוס, והקשו והאמר ר' יוחנן הן הן
החזירוני לימי נערות, ועי"ש בתוס' ד"ה אלא, דבזקן לא שייך מסרס אחר מסרס דזיקנה לאו סירוס הוא. א"כ
מבואר דהתורה לא אסרה הסירוס אלא בראוי להוליד, אבל אם בלא זה אינו ראוי להוליד לא שייך סירוס
כלל. אך מ"מ סירוס אחר סירוס אסרה התורה כיון דפעם ראשון היה ג"כ שם סירוס עליו, כמו מחמץ אחר
מחמץ אף דמחמץ הפסולה אינו חייב ועל ידי החימוץ נפסלה, מ"מ כיון דמחמת שם חימוץ הוא גזירת הכתוב
דחייב. יהיה איך שיהיה מבואר בש"ס להדיא דבאינו ראוי להוליד בלא זה, אינו עובר על הסירוס, א"כ מריפה
זכר אי אמרינן דאינו מוליד עיין פרי חדש [בספרו מים חיים שו"ת סי' ב'], וכן אנדרונינוס לשיטת הרי"ף
ביבמות [סוף פ"א] והר"מ פ"ו מיבום ה"ב דאינו ראוי להוליד, א"כ אינו חייב על סירוסו, ואפשר דאף איסור
אין כאן. ולדידי נראה ברור דאינו לוקה המסרס מריפה או מי שאינו ראוי להוליד, כיון דמבואר בגמרא להדיא.
וגם נראה דבזקן שראוי שייך יכול להוליד אפשר ג"כ דאין לוקין, אף דיכול להתרפאות מ"מ מי יימר דיועילו
לו הרפואות, ובש"ס רצה לומר דאיסור יש מדר' יוחנן אבל להלקות מדר' יוחנן אין סברא, וכן נראה לפי עניות
דעתי, ומ"מ צ"ע. אחר זה ראיתי ברשב"א בשבת שם [ד"ה אלא] שכתב להדיא דהתורה לא הקפידה אלא
בסריס, אבל זקן שאינו ראוי להוליד לא הקפידה התורה, עי"ש. וצ"ע על הר"מ והרב המחבר שהשמיטו זה
דבאינו ראוי להוליד הן באדם והן בבעלי חיים אינו חייב משום סירוס, וצריך עיון⁵⁷
⁵⁷ אנ"מ אבהע"ז ח"ד ל

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

המטיל מום⁵⁸ בקדשים⁵⁹ ובכלל זה אף הבכור⁶⁰, כגון שסימא עינו⁶¹ או קטע ידו לוקה שהרי נאמר (ויקרא כב פסוק כא) פֶּל מוֹם לֹא יִהְיֶה בּוֹ, מפִּי השמועה למדו שזה אזהרה שלא יתן בו מום⁶².

ואפילו המטיל⁶³ מום אחר שחיתת הקרבן קודם קבלת הדם עובר משום לאו זה⁶⁴.

⁵⁸ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה ז

⁵⁹ וצ"ע אמאי לא כתב "בבהמה" וכלשון החינוך מצוה רפז "שלא יתן מום בקדשים, כלומר שלא נעשה בבהמה שהיא קדושה למזבח שום חבורה או שום שבר שיפסלה להקרבה" דבעוף הרי אין שייך מום כמש"כ ברמב"ם באיסורי מזבח פרק ג ה"א "אין המומין פוסלין בעוף וכן אחד הזכר ואחד הנקבה בעוף שלא נאמר תמים זכר אלא בבהמה בלבד במה דברים אמורים במומין קטנים אבל עוף שייבש גפו בפרק הסמוך לבשר שאם ינקב לא יוציא דם או שנחטטה עינו לגמרי או נקטעה רגלו אסור לגבי המזבח שאין מקריבין חסר כלל (ופסול לאו מחמת מום, רק דמרבין מן העוף וגו' [ויקרא א', י"ד] מנחת חינוך מצוה רפז אות ד'). וכן אם נולד בו אחת מן הטריפות שאוסרין אותה באכילה הרי זה נפסל לקרבן". ועיין מנחת חינוך רפז אות ג ועיי"ש אות ד דאף המטיל מום במנחות ונסכים הוי ספק וכמש"כ הרמב"ם גבי מקדיש שם פ"ו ה"ג ובפרה אדומה ושעיר המשתלח עיי"ש אות יט שאין שייך לאו זה דהטלת מום, דבתורת כהנים פרשה זו [פרשתא ז' פיס' ח'] כי יקריב שלמים אין לי אלא שלמים וכו' מניין לרבות העולה וכו' נזירות ותמורות וכו', הרי דכל זה צריך ריבוי, ופרה אדומה ושעיר לא נתרבו שם

⁶⁰ שו"ע ונו"ב יו"ד שיג א

⁶¹ ודוקא מום, אבל אם עשה קדשים מחוסר אבר מבפנים או טריפה או שאר דברים שפוסלים הקרבן בודאי אינו לוקה, כי כל מום כתיב, אבל אלו כולן לאו בכלל מומין הם כמבואר בר"מ שם פ"ב ה"א א"כ אין לוקין, רק אסור משום הפסד קדשים אבל אין לוקין (מנחת חינוך רפז אות א)

⁶² ועיין מנחת חינוך שם אות ז שהסתפק אם מטיל מום בקדשי גוים עובר משום לאו זה

⁶³ מנחת חינוך מצוה רפז אות ח

⁶⁴ לפי מה דקיימא לן בזבחים כ"ה ע"ב ובכורות ל"ט ע"ב, דהצורם אוזן בקרבן אף לאחר שחיתתה רק קודם קבלה דנפסל משום בעל מום, וכן פסק הר"מ פ"א מפסולי המוקדשין הכ"ט א"כ הוא הדין נמי דחייב משום מטיל מום אם המטיל מום לאחר שחיתתה קודם קבלה, כיון דילפינן דקודם קבלה הוי ליה לענין מום כמו קודם שחיתתה, א"כ לכל הדינים שנים (מנ"ח שם)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

ואינו לוקה⁶⁵ אלא בזמן שבית המקדש קיים שהרי היה ראוי לקרבן ופסלו, אבל בזמן הזה אע"פ שעבר בלא תעשה אינו לוקה⁶⁶. וי"א⁶⁷ שבזמן הזה אין איסורו אלא מדרבנן⁶⁸.

היה בו מום⁶⁹ מעצמו או שהטיל אחד מום בקדשים, אסור מדאורייתא⁷⁰ לו עצמו או לאחר להטיל בה מום אחר⁷¹, ואם הטיל אינו לוקה. וי"א⁷² שהטיל מום בבעל מום קבוע אסור מדרבנן, ובבעל מום עובר לוקה מדאורייתא⁷³.

⁶⁵ רמב"ם שם

⁶⁶ בפרק קמא דע"ז (דף י"ג ע"א) אהא דתניא אין מקדישין וכו' בזמן הזה ואם הקדיש בזמן הזה בהמה נועל בפניה והיא מתה מאליה וכו'. ולשו"ת גיסטרא אמר רבא מפני שנראה כמטיל מום בקדשים נראה מום מעליא הוא ה"מ בזמן שבית המקדש קיים דחוי להקרבה השתא דלא חוי להקרבה לית לן בה ופירש"י "ה"מ – דהוי מטיל מום גמור ואסור משום כל מום לא יהיה בו בזמן בית המקדש – דקרינא ביה תמים יהיה לרצון להקריב אבל השתא נראה בעל מום הוא ולא אסור מדאורייתא" אבל דעת הרמב"ם אסור מדאורייתא אלא שאינו לוקה: (כס"מ שם) ולכאורה כן מוכח מתוד"ה ונשחמיה (שם ע"ב) שבקדשי מזבח הוי דאורייתא שבתבו שאסור בזמן הזה להטיל בקדשי בדק הבית מום אטו קדשי מזבח וכן מוכח מהרמב"ן והרשב"א שם סוף ע"א ונראה שדעת הרמב"ם שבזמן שלא בטלה קדושת המקדש וירושלים וחייב על שחומי חוץ בזמן הזה א"כ ראוי בעצם להקרבה ולהכי חייב וכן משמע בתוס' הנ"ל שבתחילה כתבו שאין חייב בזמן הזה כיון שאין ראוי להקרבה כיון שאין חייב בזמן הזה על שחומי חוץ "מאחר שאינו ראוי לביאת פתח אהל מועד מידי דהוה אשלמים ששחטן בחוץ קודם פתיחת דלתות ההיכל דפטור" ואח"כ כתבו שהסוגיא איירי בקדשי בדק הבית משמע שקדשי מזבח אסור מדאורייתא בזמן הזה כיון שראויים להקרבה וכעין זה כתב במנחת חינוך שם אות יז

⁶⁷ תוס' בכורות ל"ג ע"ב ד"ה בעל מום וכו' תוס' מנחות נ"ו ע"ב ד"ה אלא וכו' הרא"ש ב"מ פרק הפועלים סוף

סי' ו

⁶⁸ ואפילו בספק בכור אסור דלא שייך הכא למימר ספקא דרבנן ולקולא כיון דאפילו איסור דרבנן ליכא אלא משום דמחוי כמטיל מומים בקדשים וא"כ גם בספק בכור הואיל ולענין גיזה ועבודה אנו מהזיקים אותו לבכור מספקא ולכן אפי' ע"י עובד כוכבים יש לאסור (הת"ם יו"ד סי' שו)

⁶⁹ ערוך השולחן העתיד הלכות איסורי מזבח סימן נא סעיף י – יב בדעת הרמב"ם שם ה"ח

⁷⁰ ועיי' ש"ע ערוך השולחן העתיד שכתב שלדעת הרמב"ם יש בו איסור תורה כמו מטיל מום בזמן הזה ולדעת רש"י כמטיל מום בזמן הזה ובמטיל מום אחר מום אין בו איסור תורה וכו' במנחת חינוך אות יא ועיי' ביראים שם "יש לשאול אחרי דאמרינן בע"ז דלא אסרינן להטיל מום בבע"מ אלא במקום דחוי דמיה להקרבה היכי אמרינן בבכורות בבכור בעל מום דהא לאו בר הקרבה הוא ולא בר דמים הוא יש לתרץ מדרבנן. ואסרו בבכורות גזירה אטו שאר קדשים בעלי מומין דחוי דמיה להקרבה. תירוץ אחר נכון [יותר] דבבכור שאחזו דם עסקינן בבכורות דחוי נופו להקרבה על ידי רפואה וכו' תולדה שלא להטיל מום בבכור בעל מום אע"ג דלאו בר דמים הוא ולא חזי איהו להקרבה" וא"כ ס"ל כרש"י (ועיי' מהר"י קורקוס שנכתב לדעת הרמב"ם אם יש בו איסור תורה או איסור דרבנן)

⁷¹ ואם אינו ראוי להקרבה מחמת פסול אחר כגון טריפה או רובע ונרבע לכו"ע אינו לוקה ואפשר דאף איסור דאורייתא אין בו. עיי' מנחת חינוך שם אות יא שהסתפק בזה

⁷² מהרי"ט אלנאוי בפרק ה' מהל' בכורות מ"ג אות מב ד"ה והנה כתב הר"מ [מב ע"ב בדפו"י] בדעת הרמב"ם חזו"א שם פ"ב הט"ו

⁷³ ועיי' חזו"א שם שכתב שאפשר שאפי' המטיל מום עובר בבעל מום עובר לוקה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ו"א⁷⁴ שאין איסורו אלא מדרבנן ואפילו אם הטיל מום בבעל מום עובר, אינו עובר מדאורייתא⁷⁵ שנאמר (שם) תָּמִים יִהְיֶה לְרֵצוֹן לַהֲקָרְבָּה אִזּוּ – כָּל מוֹם לֹא יִהְיֶה בּוֹ לֹא יַעֲשֶׂה בּוֹ מוֹם מִשָּׁא"כ בִּישׁ בּוֹ מוֹם אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא עוֹבֵר⁷⁶. וכן פסק בשו"ע⁷⁷ להלכה.

יד. למעוטי פסולי המוקדשין לאחר פדיון

עוד התבאר במנחות שם שקדשים שנפדו אסור להטיל בהם מום מדרבנן⁷⁸.

טו. לגרמא הוא דאתי

⁷⁴ תוס' בבכורות ל"ג ע"ב ד"ה בעל מום, והרא"ש שם סי' ד'

⁷⁵ ועיין בטור יו"ד סי' שי"ג [דף רנ"ז ע"א] הביא שיטת הרא"ש, וכתב ג"כ להלכה דמן התורה מותר להטיל מום אפילו בבעל מום עובר, אך נראה מדבריו דהרמב"ם ג"כ סבירא ליה כן, וכן דעת הלח"מ שם ה"ז בדעת הרמב"ם עי"ש. ועיין או"ש שם פ"ב הט"ז שהקשה ולפלא על מרן הבית יוסף שלא הביא דעת הרמב"ם וסבסמן שי"ג בשו"ע סעי' ה סתם כהרא"ש וצריך עיון ועיין מנחת חינוך אות כ שחקר אי מחוסר זמן דינו כבעל מום עובר

⁷⁶ ט"ז שם ז

⁷⁷ שם ה

⁷⁸ הנה לפמ"ש דהר"מ ג"כ סובר כר"מ דאסור להטיל מום בבע"מ ה"ל להביא דין זה דלאחר פדיון אין איסור מה"ת כי ר"מ צריך קרא לזה דמחמת דאסור בגיזה ועבודה ה"א דיש עוד קדושה לזה ג"כ כמבואר בגמרא ואפשר כיון דפרט כאן ובה' מעילה הדינים מפסחמ"ק שנפדו דברים האסורים ולא הביא זה דאסור להטיל מום ממילא ש"מ דלית בי' איסור כלל וצ"ע. ק. ומ"מ אפשר יש איסור דרבנן וצ"ע. מנחת חינוך שם אות יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

אפילו בגרמא אסור⁷⁹ להטיל מום בקדשים ובכלל זה הבכור⁸⁰, לפיכך לא יביא דבילה ובצק ויתן על גבי האוון כדי שיבא הכלב ויטלנו, ומ"מ מותר להניחו על הגג אע"ג שאפשר שיפול וישבר, ויהיה בו מום כיון שאין כוונתו לכך, אבל אם כוונתו לכך אסור⁸¹.

⁷⁹ בערוך השולחן העתידשם הקשה אמאי לא הביא הרמב"ם דין זה ובתו"כ דרשינן ליה מ"כל מום" משמע שהוא איסור דאורייתא וכתב שאפשר שלדעת הרמב"ם אינו אלא אסמכתא ועיין מנ"ח שם אות י' ו"א כתב נמי שלדעת הרמב"ם אינו אלא איסור דרבנן אמנם ביראים סי' שמד [שפג בדפו"י] כתב "תניא בבכורות פ' כל פסולי המוקדשין (לג ע"ב) בכור שאחזו דם מקיזין לו דם במקום שאינו עושה בו מום ואין מקיזין בו במקום שעושה בו מום דברי ר' מאיר וחכמים אומרים אף מקיזין במקום שעושה בו מום ואמרינן התם בקראי פליגי במטיל מום בבע"מ ר"מ סבר כל מום לא יהיה בו ורבנן סברי תמים יהיה לרצון פי' בראוי להקרבה הכתוב מדבר ורבנן כל מום לא יהיה בו מאי עבדי ליה מיבעי לגרמא דתניא כל מום לא יהיה בו אין לי אלא שלא יהיה בו מניין שלא יביא דבילה ובצק ויתן על גבי האוון כדי שיבא הכלב ויטלנו ת"ל כל מום יאמר מום ואמר כל מום ור"מ דדריש ליה למטיל מום בבעל מום לית ליה איסור גרמא וכו' אע"ג דקי"ל בכתובות [נ"ז א'] הלכה כר"מ בגזירותיו הכא כרבנן קיי"ל וא"כ משמשה שלדידן דקי"ל כרבנן אית ביה איסור תורה ועיי"ש בתועפות ראם מאות ו עד סוף הסי' ועיין ברדב"ז שם ה"ח ובערוך השולחן העתיד שם סעי' יא שאפילו אי נימא שיש בו איסור תורה מ"מ אינו לוקה וכמטיל מום אחר מום ומטיל מום בזמן הזה דלקמן (ועיין ברדב"ז שם שכתב סברא שלא יתחייב כיון שמי יאמר שיבוא הכלב ויאכלנה אמנם לפי"ז בגרמא שודאי יבוא ילקה אמנם משמע שם שהעיקר הוא שנתרבה רק לאיסור ולא למלקות)

⁸⁰ כיון דגרמא אסור ממילא דאמירה לעכו"ם לעשות לו מום אסור וחמירה מכל אמירה לעכו"ם שבכל איסורי תורה דקי"ל אמירה לעכו"ם שבות ובכאן הוי כמעשה עצמו כיון דשיוותה תורה גרמא למעשה הוה אמירה כגרמא ולכן אפילו בזמנ"ז דהאיסור הוא מדרבנן לרוב הפוסקים אסור אמירה לעכו"ם כמעשה עצמו ואפילו בספק בכור אסור הטלת מום לא ע"י עצמו ולא בגרמתו ולא באמירתו. ערוך השולחן יורה דעה סימן שיג סעיף ג

⁸¹ שו"ע ונו"כ שם א, ערוך השולחן העתיד הלכות איסורי מזבח סימן נא סעיף ב – ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

